

Børne- og socialministeriet

Sendt med e-mail til: jet@sm.dk og vipa@sm.dk

Den 21. 09. 2017

D.nr. 337218

Sagsbeh. tg_lev

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696
lev@lev.dk
www.lev.dk

Vedr.: Hørings svar vedr. udkast til lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap

Landsforeningen LEV repræsenterer mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende. Mennesker med udviklingshæmning udgør en mangfoldig gruppe af børn, unge og voksne, der på forskellig vis – og i forskelligt omfang – er i risiko for forskelsbehandling og dermed krænkelse af deres muligheder, værdighed og rettigheder, som følge af deres handicap.

LEV ønsker i det lys at udtrykke anerkendelse af regeringens initiativ med fremsættelsen af lovforslaget. Den hidtidige situation, hvor der i Danmark alene har været et lovfæstet forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap på arbejdsmarkedet, er uacceptabelt. Nærværende lovforslag er således et skridt i den rigtige retning.

Selvom vi således anerkender det positive signal, som lovforslaget repræsenterer, finder vi, at udkastet til lovforslag er kendetegnet ved flere alvorlige mangler, som tilsammen giver anledning til bekymring for om loven reelt vil få meget andet end symbolsk betydning.

LEV er bekendte med Danske Handicaporganisationers (DH) høringssvar på udkastet til lovforslaget, og har også bidraget til udarbejdelsen af dette. LEV er enige i de meget væsentlige kritikpunkter, som udtrykkes dette høringssvar.

På den baggrund vil nedenstående bemærkninger især fokusere på to forhold, der har særlig betydning for Landsforeningen LEVs målgruppe, mennesker med udviklingshæmning. Det drejer sig om a) rimelig tilpasning og tilgængelighed (§ 3), samt b) det betydelige rum for undtagelse fra forbuddet mod forskelsbehandling (§ 7).

a) Rimelig tilpasning og tilgængelighed § 3

LEV finder det stærkt problematisk, at forslagens § 3 angiver, at forbuddet mod forskelsbehandling ikke omfatter en pligt til rimelig tilpasning og tilgængelighed. Det er helt uforståeligt, at en anti-diskriminationslov ikke indeholder en sådan pligt.

LEV anerkender, at en pligt til rimelig tilpasning og tilgængelighed, vil kræve en fortolkning af, hvordan en uforholdsmæssig stor eller unødvendig byrde skal forstås i en dansk sammenhæng. Men en sådan fortolkning burde kunne indarbejdes i lovforslaget således, at loven reelt kan understøtte gradvise fremskridt i nedbrydningen af barrierer for mennesker med handicaps aktive og lige deltagelse i samfundet.

b) Undtagelser fra forbud mod forskelsbehandling § 7

Det fremgår af forslaget § 7, at forskelsbehandling (diskrimination) af mennesker med handicap er lovlig, når forskelsbehandlingen er *”objektivt begrundet i et sagligt formål, er nødvendig for at opnå formålet, og der er et rimeligt forhold mellem det ønskede mål, og hvor indgribende forskelsbehandlingen er for den eller de, som bliver stillet dårligere.”*

Forslagets § 7 indeholder således en ganske vidtstrakt hjemmel til diskrimination af mennesker med handicap, så længe eksempelvis en virksomhed, en lokal eller en national myndighed vurderer, at der er objektive, saglige og proportionale begrundelser for diskriminationen.

I bemærkningerne angives eksempler på saglige formål, herunder eksempelvis andres sundhed og sikkerhed samt virksomheders økonomiske udbytte. Kravet i § 7 om, at diskriminationen af mennesker med handicap skal være nødvendig for at opnå det saglige formål er imidlertid ikke forsynet med eksempler. Her anføres blot en rummelig formulering om, at det skal indgå i overvejelserne om formålet kan opnås på anden måde. Endelig anføres det, at proportionaliteten skal vurderes i hvert enkelt tilfælde, og at *”forskelsbehandlingen [skal] fremstå som en rimelig løsning”*. Eksemplerne på afvejningen af om diskriminationen af mennesker med handicap er ”rimelig” drejer sig om behovet for ro på en læsesal samt sikkerheden i offentlig transport.

LEV finder, at forslaget udlægning af de hensyn, som kan retfærdiggøre diskrimination af mennesker med handicap giver endog meget vide rammer for fravigelse af forbuddet mod forskelsbehandling. Dette bidrager til en markant udvanding af forslaget overordnede formål, idet virksomheder og myndigheder i en lang række tilfælde vil kunne påberåbe sig, at der er foretaget vurderinger af et formåls saglighed og proportionalitet samt, at formålet ikke vil kunne opnås på anden måde end ved diskrimination af mennesker med handicap.

Bemærkningernes manglende eksemplificering af hvordan det afgøres om ”det saglige formål kan sikres på anden måde” skærper dette problem. Det anføres blot, at forskelsbehandlingen skal være nødvendig, og at en ”central overvejelse” vil være om formålet kan sikres på anden måde.

Det er ligeledes problematisk, at bemærkningerne ikke indeholder eksempler på brug af undtagelsesbestemmelsen i relation til offentlige myndigheders politiske og administrative beslutninger. Kriteriernes anvendelse i forbindelse med ek-

sempelvis kommunale myndigheders anlægsprojekter, tilrettelæggelse af offentlig service mv., burde således være oplagte områder til at illustrere rækkevidden af udtagelsesbestemmelsen i praksis. Det samme gør sig gældende i relation til Folketingets vedtagelse af ny lovgivning, som også må formodes fremadrettet at være underlagt et forbud mod diskrimination af mennesker med handicap.

Et nyligt eksempel på de meget vide fortolkningsmuligheder, der gives myndigheder i relation til undtagelser fra diskriminationsforbuddet, findes i et nyligt svar fra Børne- og socialministeren i Folketingets Socialudvalg (spørgsmål nr. 478, alm. del).

Spørgsmålet refererer til økonomiaftalen 2018 mellem Regeringen og KL, som indeholder et ønske om at give kommunerne mulighed for at indsætte en særlig klausul i lejekontrakter eller boligdokumenter for mennesker i botilbud. Klausulen skal give kommunen mulighed for at opsiges beboere i disse tilbud, såfremt kommunen vurderer beboerens behov er ændret og bedre kan imødekommes i en anden bolig/botilbud.

Forslaget har åbenlyse diskriminerende effekter for mennesker med handicap, idet langt hovedparten af beboerne i de berørte botilbud har et handicap – og at disse særlige og markant forringede rettigheder til egen bolig, alene kan henføres til netop det forhold, at de har et handicap. Mennesker uden handicap vil ikke blive omfattet af klausulerne.

Spørgsmålets fulde ordlyd er: *“Er det ministerens opfattelse, at ministerens planer om indførelsen af et generelt diskriminationsforbud er i tråd med intentionerne i Aftale om kommunernes økonomi for 2018 mellem regeringen og KL om indskrænkning af mennesker med handicaps lige ret til deres egen almene bolig på linje med alle andre borgere?”*

I sit svar på udvalgsspørgsmålet imødegår Børne- og socialministeren ikke, at forslaget diskriminerer mennesker med handicap. Derimod argumenteres der – om end ufuldstændigt og kortfattet – for, at diskriminationen af mennesker med handicap i botilbud har et sagligt formål, at det er nødvendigt for at opnå dette formål samt, at der er et rimeligt forhold mellem det ønskede formål og graden af hvor indgribende forskelsbehandlingen er for de, som bliver stillet dårligere.

Baggrunden for afvejningerne, der berettiger til diskriminationen af tusindvis af mennesker med handicap i forhold til deres boligrettigheder er ikke udfoldet i ministerens svar. Det konstateres blot, at det er ministeriets vurdering, *“...at initiativerne i aftalen om kommunernes økonomi for 2018 har et sagligt formål og er nødvendige for at opnå formålet – nemlig, at give borgerne den fagligt bedste indsats, herunder særligt mulighederne for at arbejde rehabiliterende med borgerne samt at tilpasse indsatsen til den enkelte borgers “livsfaser”.*

Dette eksempel viser efter LEVs opfattelse, at nærværende lovforslags undtagelsesbestemmelse i § 7, reelt giver myndigheder og virksomheder nærmest uind-

skrænkede muligheder for at "vurdere", at forbuddet mod forskelsbehandling kan fraviges.

LEV opfordrer til, at der foretages en markant skærpelse af forslaget § 7, som reelt beskytter mennesker med handicap mod, at myndigheder og virksomheder kan foretage vage og svagt begrundede "vurderinger", som grundlag for en undtagelse. Et element i en sådan skærpelse kunne være tydelige krav til, hvilken dokumentation en myndighed eller en virksomhed skal tilvejebringe for sin påstand om, at der skal ske undtagelse fra forbuddet mod forskelsbehandling.

Med venlig hilsen

Anni Sørensen

Landsformand, Landsforeningen LEV